T.B.M.M.
YENİ PARTİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 22 Ekim 2026
Sayı: 1498

52000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 22.10.2026

Av. Mahmut TANAL
YENİ Parti Şanlıurfa Milletvekili

Türkiye İstatistik Kurumunun verilerine göre buğday üretimi 2025 yılında bir önceki yıla göre %13,7 azalarak 17,9 milyon tona gerilemiştir. Tarım ve Orman Bakanlığı ise 2026 yılı ilk üretim tahmininde buğday üretiminin %26,7 artacağını öngörmüştür. Üretimde yaşanan bu dalgalanmanın nedenlerinin, üreticilere etkilerinin ve alınan tedbirlerin sonuçlarının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Öte yandan TÜİK'in 2024–2025 piyasa dönemine ilişkin denge tablolarında toplam buğday yeterlilik derecesi %104,3 iken makarnalık dışındaki buğdayda bu oran %92,3 olarak gerçekleşmiştir. Bu durum, toplam üretim miktarının yanı sıra buğday türleri bakımından iç talebin karşılanma düzeyinin, ithalat ihtiyacının ve kamu stoklarının da değerlendirilmesini gerektirmektedir.

Anayasa'nın 45'inci maddesi, tarımsal üretimin korunması ve ürünlerin gerçek değerlerinin üreticinin eline geçmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını Devletin görevi olarak düzenlemektedir. 5488 sayılı Tarım Kanunu uyarınca üretimin sürdürülebilirliği ve tarımsal arz güvencesinin sağlanması, tarım politikalarının temel amaçları arasındadır.

Bu bağlamda;

1. Buğday üretiminin 2025 yılında %13,7 azalmasının nedenleri Bakanlığınızca hangi bölgelerde ve ne ölçüde tespit edilmiştir? Üretim kaybını önlemek amacıyla alınan tedbirler neden yeterli olmamıştır? 2026 yılı için öngörülen %26,7'lik üretim artışının mevcut verilerle gerçekleşme durumu nedir?

2. 2021–2025 döneminde ve 2026 yılında sulu ve kuru tarım yapılan bölgelerde buğdayın dekara üretim maliyeti, verimi ve üreticinin net geliri nasıl değişmiştir? Maliyetini karşılayamayan üreticilerin sayısı ve yoğunlaştıkları iller belirlenmiş midir? Üretim maliyetlerinin satış gelirini aştığı bölgelerde alınan tedbirlerin sonuçları nelerdir?

3. 2021–2025 döneminde ve 2026 yılında buğday ekim alanları ile buğday üreten işletme sayısı nasıl değişmiştir? Maliyet, verim kaybı veya gelir yetersizliği nedeniyle buğday üretiminden vazgeçtiği tespit edilen çiftçi sayısı kaçtır? Üretimden çekilen çiftçilerin yeniden ekime yönelmesini sağlamak için hangi somut tedbirler uygulanmıştır?

4. 2025 yılında kuraklık ve diğer afetler nedeniyle buğday üreticilerinin uğradığı tespit edilmiş toplam zarar ne kadardır? Zarar gören üreticilerin kaçı sigorta tazminatı veya kamu desteği alabilmiş, kaçının zararı karşılanmamıştır? Zarar nedeniyle sonraki ekim döneminde üretime devam edemeyen çiftçiler için hangi önlemler alınmıştır?

5. TÜİK verilerine göre 2024–2025 piyasa döneminde toplam buğday yeterlilik derecesi %104,3 iken makarnalık dışındaki buğdayda bu oran neden %92,3'te kalmıştır? Yurt içi talebin karşılanamadığı buğday türlerinde belirlenen üretim açığı ne kadardır? Bu açığın yerli üretimle giderilememesinin nedenleri nelerdir?

6. 2021–2025 döneminde ve 2026 yılında ithal edilen buğday miktarı, ithalat maliyeti ve TMO'nun yurt içinden satın aldığı buğday miktarı nedir? İthalat kararları alınırken yerli üretim, iç tüketim ve kamu stoklarına ilişkin hangi arz dengesi esas alınmıştır? Yurt içi üretimin yetersiz kaldığı dönemlerde oluşabilecek arz açığını kapatmak için hangi stok tedbirleri uygulanmıştır?

7. TMO'nun 2026 yılında ikinci grup buğday için açıkladığı ton başına 16.500 TL alım fiyatı ile 1 Ekim'den itibaren geçerli 18.500 TL satış fiyatı arasındaki farkın depolama, taşıma, finansman ve diğer maliyetler bakımından dağılımı nedir? Buğdayın kamuya alımından satışına kadar oluşan toplam maliyet ve stok kayıpları ne kadardır?

8. 2021–2025 döneminde ve 2026 yılında buğdayın depolanması ve taşınmasında kapasite yetersizliği nedeniyle karşılaşılan sorunların il bazında dağılımı nedir? Depolama veya sevkiyat gecikmeleri nedeniyle meydana gelen ürün kayıplarının miktarı ve mali değeri ne kadardır? Yıllardır devam eden kapasite eksikliklerinin giderilememesinin nedenleri ve tamamlanmayan yatırımların bitiş tarihleri nelerdir?

9. Bakanlığınızın 2027–2030 döneminde buğday ekim alanlarını ve verimliliği korumak, üreticinin maliyetlerini karşılayan bir gelir elde etmesini sağlamak ve ithalat ihtiyacını azaltmak için belirlediği sayısal hedefler nelerdir? Bu hedeflerin il bazındaki üretim ve su ihtiyacı, öngörülen bütçesi, sorumlu kurumları ve uygulama takvimi nedir?